

Van de voorzitter

Iemand in de gevangenis heeft iets gedaan waar iemand anders het slachtoffer van is. Daarvoor is een gevangenisstraf opgelegd. Maar met het uitzitten van die straf is het niet klaar. Steeds meer wordt duidelijk dat het noodzakelijk is om met iemand ook over zijn delict te spreken. Aandacht hebben voor de schuld van iemand is hem serieus nemen. Verantwoordelijkheid behoort tot het menszijn.

In mijn werk als gevangenispredikant heb ik ook gezien hoe moeilijk het kan zijn om met gedetineerden over hun schuld te spreken. Er kunnen allerlei belemmeringen zijn. Het kan bijvoorbeeld zo erg zijn wat iemand gedaan heeft, dat hij dat niet onder ogen kan zien en het daarom afschuift. Ook kan het zijn dat iemand gewoon onvoldoende persoonlijke identiteit heeft om de kwetsbare kanten van zichzelf te kunnen toegeven. Praten over schuld vraagt ook om een veilige omgeving, en dat is een gevangenis geenszins. Verder zijn gevangenen vaak ook zelf slachtoffer geweest in hun levensgeschiedenis en daarvan kunnen ze maar moeilijk loskomen.

Ondanks de blokkades die er zijn is het spreken over datgene wat in het leven niet goed gegaan is, belangrijk. Sterker nog: je kunt je afvragen of herstel van het leven echt mogelijk is zonder herstel of een poging van herstel van wat is aangericht. In Exodus zijn we daar in de begeleiding ook steeds meer mee bezig.

Heel belangrijk bij het bespreken van wat is misgegaan, is acceptatie. Dat laat ons ook de bijbel zien. Altijd weer zien we daar dat de mens met alles wat in zijn leven gebeurd is, ondanks de donkere bladzijden, geaccepteerd is. De vader wacht de verloren zoon met open armen op. Hij is altijd op hem blijven wachten. Het eerst wat over ons mensen gezegd wordt is dat we nooit vallen uit de liefde van God. Ik heb de betekenis daarvan ook in het gevangenispastoraat ervaren. Het is dus eerst nodig een vertrouwensrelatie op te bouwen, voordat je over de kwetsbare kanten kunt spreken.

Zo vertelde een gedetineerde mij toen hij voor de derde keer vastzat pas wat hij echt had gedaan. De detentie ervoor was ik namens hem op de begrafenis van zijn oma geweest. Hij benoemde dat ook toen hij weer vast kwam te zitten. Hij zei: 'het lijkt wel of we een beetje familie van elkaar zijn.'

In de tijd voor Pasen zien we hoe Jezus ons mensen in de gebrokenheid van ons bestaan nabij gekomen is en hoe Hij met ons een weg van genezing gaat. De weg van het lijden loopt uit op de opstanding. Zo laat Hij zien dat we er in de wereld van God mogen zijn, hoe ons leven ook gelopen is. Die ervaring van acceptatie kan ons helpen om te erkennen wat we niet goed hebben gedaan en te onderzoeken hoe we dat naar hen die het slachtoffer geworden zijn, kunnen herstellen.

Jan Eerbeek,
voorzitter